

Ukrajinská toxická mouka. Dostane se k vám domů, ani to nepoznáte. Kobza odhadl jak

- CZ24 News | 29. července 2023

Střet mezi Ruskem a Ukrajinou měl zásadní důsledky i pro světový obchod s obilím. Vypršení dohody, která dávala oběma zemím možnost vyvážet svou zemědělskou produkci, přináší do mezinárodních vztahů nové napětí. Poslanec SPD a bývalý diplomat Jiří Kobza odhaduje vyhlídky dalšího vývoje.

V minulých dnech vypršela dohoda mezi Ruskem a Ukrajinou o distribuci obilí z ukrajinských přístavů černomořskou cestou. Jak se během toho roku, zatímco obě strany na pevnině vedly válku, tato dohoda osvědčila?

Dle všech dostupných informací se dohoda po dobu své platnosti všem zúčastněným osvědčila. A je třeba říci, že na rozdíl od Ukrajiny a tzv. Západu bylo tím, kdo dohodu dodržoval, Rusko.

Ukrajinské lodě s obilím odplouvaly černomořskou cestou, zatímco například tzv. čpavkové potrubí, kterým Rusko dodávalo na světové trhy amoniak, který je nejrozšířenějším zemědělským hnojivem, bylo vyhozeno do povětří. A to určitě ne Ruskem. Mimochodem, i proto výrazně stouply ceny zemědělských hnojiv. Západem nebyl dodržen ani slib o připojení ruské zemědělské banky do systému Swift. K tomu připočteme opakované teroristické útoky na krymský most. I to mohly být důvody neprodloužení obilné dohody, možná dokonce ty hlavní. Tím, koho neprodloužení dohody poškodí nejvíce, bude Ukrajina. Jeden by s ohledem na výše uvedené řekl, že každý je svého štěstí strůjcem... Předpokládám, že ukrajinské vedení toho bude chtít politicky využít.

Co se týče dalšího výhledu, ukrajinské zámořské trhy budou nejspíš brzo převzaty konkurencí z jiných států. Rusko tím posílí své postavení klíčového dodavatele obilí pro Afriku a konec dohody se jej příliš nedotkne, protože má mnoho jiných dopravních cest, suchozemských i námořních, kudy obilí exportovat. Předpokládám, že dojde i ke změně v oblasti logistiky a dopravy obilovin, kde zase posílí Čína, jakožto hlavní námořní dopravce obilí. Silné je i postavení amerických námořních dopravců obilí. Naopak ukrajinské možnosti exportu obilí rapidně klesnou. Jediný export ukrajinského obilí bude přes EU. Ovšem, na základě nedávných zkušeností, se stigmatem rizika jeho kontaminace a zdravotní závadnosti. Připomeňme polské rozhodnutí o povolení tranzitu ukrajinského (a podle výsledků testů kontaminovaného) obilí přes Polsko, při trvajícím zákazu dovozu.

Očekávám, že cena ukrajinského obilí, už tak dost nízká, půjde ještě dolů, ale náklady na železniční dopravu cenu opět zvednou. A s ní i ceny obilí v Evropě celkově. Konec obilné dohody by tak mohl uchránit ceny obilí našich producentů v době, kdy výkupní ceny nedosahují nákladů na výrobu.

Možnosti exportu ukrajinského obilí jinými cestami než přes EU budou nebezpečné až nemožné. Zahraniční přepravci nebudou riskovat poškození svých plavidel v ukrajinských vodách a přístavech. S výjimkou Turků, díky jejich speciálním vztahům s Ruskem, kde panuje jakýsi studený mír, resp. generální dohoda o neútočení. Takže dalším velkým beneficentem ukončení obilné dohody bude Turecko a příslušné turecké firmy.

Můžeme podle vás skutečně očekávat útoky na obilné konvoje, kterými je příležitostně vyhrožováno?

Nelze to rozhodně vyloučit. Zejména, pokud by situace postupně eskalovala. Rusko se zřejmě zaměří na ukrajinské přístavy, aby ukrajinské lodě s obilím vůbec nevyjížděly. Dá se očekávat i to, že přístavní zařízení pro manipulaci s obilím budou terčem útoků. Lodní obilné konvoje mohou být různě maskovány, minimálně co se týká jejich označení vlajkami a dalšími registračními znaky.

Zde nemohu nevidět souvislost s útoky ukrajinských dronů a komand na ruská města včetně Moskvy a samozřejmě i Kerčský most. Předpokládám, že pokud tyto útoky budou pokračovat, obnovení obilné dohody nebude možné.

Jak je to vůbec se zájmem o ruské a ukrajinské obilí na světových trzích. Došlo v tomto komoditním ranku od začátku ukrajinské války k nějakým zásadním změnám?

O ruské obilí je zájem stabilně, hlavně ve třetím světě, který je v tomto smyslu prakticky nekonečný. A připočteme obrovský prostor zemí někdejšího Sovětského svazu. Ukrajinské obilí využije evropský Západ, přestože jsou na základě nedávných zkušeností (a testů v Polsku, na Slovensku a v Maďarsku) oprávněné pochybnosti o jeho kvalitě a nezávadnosti. Ale německé a další západoevropské firmy toto neřeší, zajímá je profit. Předpokládám, že je zpracují na mouku a budou s ohromnou přírážkou distribuovat po světě jako německé, holandské a další výrobky. Poškození budou zejména Poláci jako jeden z největších producentů obilí v Evropě.

Jak reálné jsou hrozby hladomorem v afrických zemích, pokud by se toto obilí nepodařilo distribuovat?

To zcela vylučuji, potřeby afrických států v této oblasti mohou a budou naprosto saturovat Rusko jako hlavní dodavatel a Čína jako hlavní dopravce a jako stát, který má prakticky po celé Africe nyní už dominantní postavení hlavního obchodního partnera a investora. Nezapomínejme na další exportéry, např. Kanadu a USA. Vše je ovšem otázka ceny.

To ovšem neznamená, že stávající situace Afričanům nedělá vrásky. Měl jsem možnost mluvit s velvyslanci několika zemí, kterých se tato krize týká. Vedle základní otázky zásobování obyvatel potravinami řeší i to, že náhrada ukrajinského obilí jiným dovozce téměř vždycky zvedne cenu a to chudé státy děsí.

Jako prostředník se v tomto sporu o obilné konvoje nabídl Turecko, které už v minulosti usilovalo o zprostředkování míru mezi Ruskem a Ukrajinou. Jaká je podle vás jeho šance na dojednání kompromisu tentokrát?

Poměrně malá. Nepůjde už o žádný smluvní kompromis, ale – pokud vůbec – možná o nějaký modus vivendi, který by zabránil rozsáhlejším válečným akcím a obětem na životech a majetku. O nějakou formu koexistence, na které bude nejvíce profitovat Turecko, jako de facto hlavní správce vstupu do Černého moře a vyplutí z něj. Osobně vidím jako nejvlivnějšího mírotvůrce v oblasti Čínu. Pokud se jí podaří dosáhnout dohody s Tureckem, byl by to krok správným směrem. K této úvaze mne vede fakt, že Západ prostřednictvím Ukrajiny již porušil tolik dohod, že asi bude těžko na své straně hledat někoho, komu by Rusko uvěřilo. Tento problém Čína nemá.

Mohlo by zprostředkování této dohody ze strany Turecka otevřít cestu i k jednání o míru pod jeho patronací?

To skoro vylučuji. Turecká pozice je sice v mezinárodních vztazích docela silná, i ve vztahu k ukrajinskému konfliktu, ale zdaleka ne tak silná a neutrální, aby bylo akceptováno oběma stranami jako jediný garant a vymahatel mírových dohod. Takovou pozici mají jen Čína a USA s republikánským prezidentem.

Jak podle vás ovlivní ochotu Ukrajiny nadále válčit průběh a výsledek summitu NATO ve Vilniusu?

Určitá korelace tam je. Skutečnost, že výstupem summitu je pouze velice vzdálený a mlhavý přístup vstupu Ukrajiny do NATO někdy v daleké budoucnosti, který ovšem nemá podporu ani „bidenovských“ USA (natož USA s realističtější republikánským konzervativním vedením) a v Německu, může vést k oslabení vůle Ukrajiny válčit dle západních not a také to postupně vede k nejrůznějším konfliktům a přestřelkám mezi vedoucími představiteli Ukrajiny a zemí NATO.

Když jsme u spolupráce v NATO - co říkáte na způsob, jakým byla v Praze projednávána obranná dohoda mezi Českou republikou a USA?

Tak především musím připomenout, že se nejedná o obrannou smlouvu, ale o smlouvu určující podmínky dočasného pobytu amerických vojsk na území ČR.

O standardním projednávání nemůže být řeči, smlouva byla přijata koaliční většinou rychlostí blesku bez odpovídající veřejné a odborné diskuse. Alarmující je to, že smlouva, přes vážné pochybnosti o její ústavnosti, nebyla (a zřejmě ani nebude) posouzena Ústavním soudem. Koaliční poslanci ani neměli odvahu nechat ji projednat ve sněmovním Ústavně-právním výboru a koaliční členové Zahraničního výboru Sněmovny za podpory části jeho členů za hnutí ANO v tomto výboru odmítli podpořit i můj návrh usnesení, které vyzývalo českou vládu, aby nechala posoudit ústavnost smlouvy Ústavem státu a práva Akademie věd.

Zůstává zde tedy zásadní pachůť možné protiústavnosti smlouvy, která vážně omezuje českou státní suverenitu – a to je něco hrozného.

Čína vyměnila ministra zahraničí, přičemž o tom bývalém již několik dní nejsou žádné zprávy a podle některých je dokonce mazán z čínských webů a zpravodajství. Jedná se podle vás spíše o bizarní kauzu okurkové sezóny, nebo to značí, že v Pekingu se začíná dít něco dramatičtějšího?

Nemám samozřejmě detailní zákulisní informace. Z toho, co je známo, lze usuzovat, že raketovou kariéru poměrně (na čínské poměry) mladého odvolaného ministra Čchina ukončily určité osobní aféry, nikoli politické důvody. A víme, že v Číně se dlouhodobě dbá na to, aby v nejvyšších stranických a státních postech byli lidé po všech stránkách čistí – vzpomeňme na případy drakonických trestů za korupci v politických pozicích.

Nový ministr zahraničí Wang je „těžká váha“ čínské politiky, dříve už jako ministr zahraničí působil, poté zastával funkci v Komisi pro zahraniční záležitosti Komunistické strany Číny (KS Číny), což je v čínském politickém systému pozice převyšující tu ministerskou.

Takže můžeme to vykládat i tak, že v současné zahraničněpoliticky rozbouřené době může jít o projev vážnosti, kterou Čína na obsazení postu ministra zahraničí klade.

V současné době, kdy probíhají dalekosáhlé zásadní geopolitické změny, zejména ve sdružení BRICS, je pozice čínského ministra zahraničí jako zástupce hegemonu BRICS nesmírně důležitá. Chápu tedy tuto výměnu i jako důkaz toho, jakou důležitost zahraniční politice vedení čínské KS přikládá, když nominuje osvědčeného vysokého stranického funkcionáře.

V zahraničním tisku se spekuluje i o frakčních bojích uvnitř Komunistické strany Číny a o snaze oslabit pozici jejího generálního tajemníka Si Ťin-Pchinga, ale to může být pověstné naivní přání

otcem myšlenky. Zejména když víme, že o tom spekulují hlavně anglosaská a protičínská média.

[ZDROJ](#)